

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Vtáeken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

L Á S Z L Ó J Ó Z S E F.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275

TOLLHEGYEN.

— április 19.

(Ellesett párbeszéd.)

Budapesten, a Kossuth Lajos utcai déli korzón találkozik két ur és így beszélgetnek:

Első ur: Szervusz, amice!

Második ur: Szervusz öregem! Hát te is már ide vetődöl?

Első ur: Miért ne? Nekem is van tulipánom, de meg ha nem volna is...

Második ur: No né, csakugyan tulipánt tűztél a gomblyukadba! Ki hitte volna, hogy még te is ráfanyalodol, (hangosan) te... te haladópartí!

Első ur: Pszt! Ne kiabálj!

Második ur: (még hangosabban): Hát talán nem voltál haladópartí?

Első ur: Jó, jó, azért nem kell ugy kiabálnod.

Második ur: Csodálatos. Két héttel ezelőtt, mikor a ministeriumban találkoztunk, folyton azt mondtad hogy: hangosabban, hangosabban...

Első ur: Az akkor volt! Most azonban félek, hogy tulságosan megerőlteted a hangszáladat s ha valami bajod esnék, még engem okolnál érte...

Második ur: Mennyi gyöngédség! Ennyi figyelmet nem reméltem volna egy ha... ha... haladópartítól...

Első ur: Mondtam már, hogy nem vagyok izé... haladópartí. Én kormánypartí voltam, vagyok és leszek.

Második ur: Ah, tehát ez időszerint koalíciós?

Első ur: Ha úgy tetszik, hát igen.

Második ur: Remélem, hatvanhetes?

Első ur: Ugyan kérlek! Hát van még hatvanhetes? Ma minden igaz hazafi negyvennyolcas

Második ur: Mint tételt állítod fel ezt vagy pedig valamelyes vonatkozásban mondd?

Első ur: Mint olyan tételt állítom fel! amely vonatkozásban áll szerény magammal.

Második ur: Ah, vagy ugy!

Első ur: Remélem, te is így gondolkozol?

Második ur: Sokkal régebben, mint uraságod.

Első ur: Mert elvégre is ezeréves alkotmányos jogaink... (hangosan) a nemzet akarata... (kiabálva) ez a szent föld... itt élned, halnod kell... hazádnak rendületlenül...

Második ur: Csak lassabban!

Első ur: Nem! Nem! Nem hallgathatom el! És nekem hatvanhétről ne beszélj!

Második ur: De ki beszélt?

Első ur: Most már elég! Torkig vagyok a mérséklettel! Függetlenséget akarok,

önálló vámterületet, nemzeti hadsereget, magyar udvartartást, magyar vezényleti nyelvet...

Második ur: De kérlek!

Első ur: Semmi kérlek, te ne kérj tőlem semmit. Nagyon sajnálak, ha nem vagy az én nézetemen, de ki kell jelentenem, hogy a hazafiság, az igazi, mély, őszinte hazafiság nem ismer megalkuvást. Vagy-vagy!

(E pillanatban két másik ur: A. és B. halad el mellettük.)

A ur: (az első urra mutatva, B. urhoz) Nézd csak milyen tüzzel beszél. Ez aztán a jó hazafi.

B ur: (A. urhoz) A másik azonban, úgy látszik, pécsovics...

Üröm csöppek.

— Irta: Gáspár Imre. —

— április 19.

Alig egy-két hete, hogy az alkotmány gépezetét kezökbe vették és áldásos munka végzésére indították meg a nemzeti küzdelem vezérei s máris felhők tünedeznek fel a politikai láthatáron. Eddig az új nemzeti kormány valósággal a mézesheteit élte, de ma már feltűnik a boldog frigy háttérben az anyós alakja, a ki nemcsak morog, csöröl-pöröl és pletykázik, de igen kézfogható módon, határozott cselekedetekkel költ bennünk gyanút az iránt, hogy az ifjú házasság lefolyása csakugyan zavartalan lesz-e s nem következik-e be idő előtt a válópörre való kedv, az elválásnak szükséges volta?

Ne tessék bennünket félreérteni. Az a rosszindulatú, frigybontó és okvetetlenkedő anyós Bécsben van és nem Magyarországon lakik. A nemzet és új kormánya nemcsak szeretik, de meg is értik egymást. A mit az új miniszterek eddig tettek, vagy mondtak, az mind a nemzet szivéből fakadt, az mind a nemzet köztudatának rokonszenvével találkozik. Gróf Andrássy Gyula herkulesi tisztogató munkája a Kristóffy augiászi istállójában s a Polónyi Géza gyomláló munkája tökéletesen megteveli az új korszak azon feladatának, hogy a rövid önkényuralom romjai eltakarittassanak, minden intézmény a magyar alkotmányosság szelme szerint épüljön föl újra. Hogy a kormány mennyire átérzi kötele-ségét, az kitűnik Wekerle és Apponyi minisztereknek tegnap kifejtett programjaikból is. Akinek aggodalmai voltak az általános, titkos választói-jog dolgában, azt is megnyugtatta ez a két hatalmas megnyilatkozás: „Az általános választói-jog reformja a modern demokratizmus minden követelésének megoldása

mellett, de a magyar állameszme sértetlensége mellett.“ Ezt mondotta a temesváriaknak Wekerle miniszterelnök. A nemzeti eszme és a demokrácia frigyének véglegessé-tételét hangsúlyozta Apponyi. Így van ez helyesen, ebben a szellemben fogadja el a nemzet a nagy reformot, így lesz a biztató átmenetből boldogító állandóság, a fegyverszünetből állandó és becsületes békekötés. Ezért tanúsítanak az új kormány mellett álló pártok és az egész nemzet oly nagy önmegtá-dást, anélkül, hogy elveiket is megtagadnák.

Hanem azok az üröm csöppek! A bécsi barátságunk lépten-nyomon nyilvánuló megbízhatlansága! Az osztrák ravaszság, amelyet néhai való nagy Bercsényi Miklós jellemzett oly találóan abban a versében, hogy „pajtás ne higgy a németnek!“ Azok bizony szörnyű mód zavarják a lelkeknek csak alighogy helyreállott nyugal-mát. Valami különös Jánus arcot mutat ez az új állapot. Olyanformán osztják meg a munkát Bécs és Budapest, mint 1848 al szembe — 1867-ben láttuk. A nemzet fátyolt vetett a multakra, ám Kossuth temetése miatt buknia kellett Wekerlének, Bánffy — az akkori képviselőház elnöke — pedig a temetésről való elszeléléssel vetette meg, szintén akkori, kormányképességének az alap-ját. Vagy ahogy magával az 1867-iki kiegyezéssel vagyunk, amelynek egyes részei másként hangzanak az osztrák és másként a magyar szövegben, a felségjogokat más-másképen értelmezi a korona két része, vagyis a király és a nemzet.

Mert imé, mi történik? A nemzet (mint Pestvármegye közönsége bánt el tegnapi közgyűlésén az önkényuralom szolgálatába szegődött tisztviselőkkel) ugyszintén Andrássy és Polónyi büntetik az alkotmány ellen vétőket, Bécsből azonban megjutalmazzák a tetteseket. Hogy csak néhány példát említsünk: a törvénytelen kormány tagjait kitüntetésekkel bocsátották el dicstelenül betöltött helyeikről. Kreaturáit kárta-lanitják. Horvát minisztert nem tudunk kapni, nehogy oly egyénre essék a választás, a ki Magyarország iránt rokonszenveket kelthetne a horvátok között. A főispánok kinevezése is késik, mert nem akarják, hogy annyi legyen a független főispán, a mint azt a koalícióbéli pártok számaránya diktálja. A kis bűnösök, igaz, bűnhődnek s a nagyoknak mintha eddig erősebb befolyása lenne Bécsben az új korszak vezetőségénél. Példa erre a gróf Károlyi György fiúmei kormányzósága.

a „királyi biztos“ Nyiry előmenetele és a Ház feloszlatásával megbízott Fabriczius kitüntetése. Valóban úgy látszik nekünk, hogy csak Magyarországon beszélünk „új korszakról“, az uralkodó ellenben több alapossággal mondhatta az egyik osztrák ipar- és kereskedelmi-kamara elnökének, hogy egyszerűen „a régi álláspontra térünk vissza...“

Ezek valóban aggasztó körülmények. Öröm csöppek az áldozó helyben. Sőt talán méreg csöppek, amelyekből elpusztulhat az áldozó pap. Mintha Bécsben csakis azért mentek volna bele a hirtelen megkötött békébe, hogy időt nyerjenek a régi állapotok visszahelyezésére, talán az általános szavazó-jog révén remélik, hogy a nemzetiségek és a nemzetköziség tulsulya fogja letörni a nemzeti törekvéseket.

Mégis a jobbat reméljük. Az új kormány tagjainak arravalóságától függ, hogy az 1906-iki tranxáció ne halmozzon fejünkre annyi csalódást, a mennyi az 1875-iki fuzió után következett. Ha ők nem visszafelé, de folyton előbbre és előbbre fejlesztik a nemzet jogait, ha a nemzet őket ez irányban becsületes kitarással támogatja, akkor a nemzet okvetlen kiküzdí igazait és csufot vall mindenféle osztrák hamiskodás. *Bizzunk önmagunkban és éljünk gyanupörrel Béccsel szemben* — ez legyen leendő nemzeti munkásságunknak a jeligeje.

politikai helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 19.

Tagadhatlan, hogy a közvélemény „A Nap“ leleplezésének benyomása alatt áll. A nevezett lap közlése az a manifesztumot, amelyet a király báró Fejérváry ellenjegyzésével abból a célból akart kibocsájtani, hogy a választások kiírásának az elmaradását tudassa az országgal. Az állítólagos manifesztumról elmondja a lap, hogy a sok millió példányban a belügyminisztériumban expedálásra készen állott s épen a szétküldésé akadályozta meg a váratlanul létrejött békekötés. Ezután Kristóffy József belügyminiszter az óriási mennyiségű nyomtatványt odaadta egy vállalkozónak, hogy a papírt összezsuzza és ekképpen megsemmisítse.

Imé, bizonyos tehát, hogy a Fejérváry kormány minden lelkiismereti furdalás nélkül készen állott arra a gonoszságra, hogy halálos csapást mérjen a nemzet alkotmányára. Ha csakugyan valóságosan alapszik ez a leleplezés, nagyon aggályos, hogy Bécsben őszintén fogják-e fel a hirtelen beállott békét, vagy vannak hátsó gondolatok, a melyeknek káros hatását még érezni fogjuk.

Politikai körök úgy vélekednek, hogy ezen ügyben bizonyosságot kell szerezni s el nem maradhat azok megbüntetése, kik a merénylet előidézésében segédkeztek.

(A főispánok.)

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter ma délelőtre magához rendelte az összes főispán jelöltek, akik azonban hiába fáradoztak fel a belügyminisztériumba, mert Andrássy belügyminiszter — ma reggel éppen a kinevezések dolgában váratlanul Bécsbe utazott audienciára. Valószínű, hogy még ma este

Budapestre visszaérkeznek és ebben az esetben előreláthatólag már pénteken, de legkésőbb a hivatalos lap szombati számában meg fognak jelenni a főispáni kinevezések.

(Andrássy és Polónyi a királynál.)

Bécsből jelentik: Andrássy Gyula gróf és Polónyi miniszterek ma délben ideérkeztek. Polónyi egy órákor, Andrássy fél kettőkor jelent meg kihallgatáson a királynál.

(A politikai perek törlése.)

Az igazságügyminiszter — mint értesülünk — utasította az ország összes ügyészeit, hogy tegyenek neki pontos jelentést szokról a politikai sajtó pörökről, melyek 1905 október és 1906 április között indítottak a lapok, illetve politikusok ellen Polónyi igazságügyminiszter — értesülésünk szerint — nagy súlyt helyez arra, hogy a pertörlésnek ne legyen pártpolitikai színezete ezért annyira megy, hogy még a nemzetiségi pöröket is töröltetni fogja. Végleges döntés a pertörlések dolgában hétfőn fog bekövetkezni s már a jövő hét utolsó napjaiban széjjel megy mindenfelé a perbeszűntető végzés.

(A miniszterek előterjesztései)

Bécsből jelentik, hogy ő Felsője Andrássy és Polónyi minisztereket rendkívül kegyesen fogadta, **előterjesztéseikhez hozzájárult.** A mint félhivatalosan jelentik, a miniszterek által ajánlott kinevezések már holnap vagy holnapután megjelennek a hivatalos lapban. Ezek közt lesznek gróf Hadik Jánosnak belügyi államtitkárrá, dr. Günther Antalnak igazságügyi államtitkárrá való kinevezése, továbbá Kaffka László belügyi államtitkár felmentése. Néhány nap múlva kinevezik a főispánokat is.

(Miniszterek tanácskozása)

Tegnap este a nemzeti kaszinóban Werkerle, Kossuth, Darányi és Andrássy miniszterek tanácskoztak a választásokról és a főispáni kinevezésekről.

(Zenebona Kossuthnál.)

Az Országos Kereskedelmi Egyesület tagjai ma tisztelegtek Kossuth Ferencnél azon célból, hogy az V. kerületben Sztérényi államtitkár ellen fellépett Sándor Pál képviselőjelöltségének támogatását kérjék a miniszter-től. Kossuth Ferenc kérésüket megtagadta. Arra hivatkozott, hogy Sándor Pál csak néhány nap előtt jelentette ki, hogy nem lép fel. Kossuth Ferenc ezen kijelentésére a küldöttség oly féktelen tüntetést rendezett előtte, hogy **a miniszter kénytelen volt őket a vendégjog szabályaira figyelmeztetni.** Híre jár annak, hogy Sztérényi lemondott ugyanis a jelöltségről, de pártja még ma felkéri arra, hogy tartson ki a küzdelemben.

(Sztérényi jelöltsége.)

Sztérényi József államtitkár ma este választóinak nagy számú küldöttsége kereste fel, hogy a jelöltség elfogadására rábírja. — Sztérényi kijelentette, hogy a döntést fenntartja magának.

(Tapolcai Darányinál.)

A tapolcai választókerület nagy számú küldöttsége tisztelegte ma Darányi Ignác földmívelési miniszternél s neki felajánlotta a mandátumot. Darányi a jelöltséget elfogadta.

(Fejérváry — darabont-kapitány.)

Politikai körökben elterjedt hírek szerint Fejérváry báró legközelebb ismét elfoglalja a magyar darabont testőrségnél viselt kapitányi állását.

Bizalmatlanság a színigazgatónak.

A színügyi bizottság ülése.

(Saját tudósítónktól.)

— április 19.

A színügyi bizottságot ma délután 4 órára váratlanul ülésre hívták össze. Miután a meghívókat a kora délután kézbesítették ki, az ülésen a tagok közül csak Vecsey Imre, Somogyi Pál, Szentkirályi Tivadar, Sz. Szabó József, Dr. Burger Péter és Dr. Boldizsár Kálmán voltak jelen.

Az ülés lefolyásáról a következő részletes tudósítás számol be:

A vasárnapi bérletes előadások.

Vecsey Imre először üdvözölte a tagokat és kijelentette, hogy az ülésnek egyetlen tárgya Zilahynak ama kérése, hogy a három legközelebbi vasárnap bérletben tarthasson előadásokat.

Miután hasonló kérelmét az előző igazgatónak is teljesítették, javasolja, hogy a bizottság most se tegyen kifogásokat.

Az indítványhoz egyhangulag hozzá járultak.

A havonkénti ülések.

Szentkirályi Tivadar szólalt fel ezután. Kifogásolja, hogy a bizottságot mindig az utolsó pillanatban hívják össze. Többet erős kritika tárgyává akarják tenni Zilahy működését, de nem értesültek idejében arról az ülésről. A bizottságnak van egy régi határozata, hogy minden havban köteles ülést tartani, de ezt Zilahyval szemben nem tartják be.

A bizottság régi határozatát megújítja.

Kritika a szintársulatról.

Sz. Szabó József: Ennyi panaszt sohasem hallott társulatról és annak működéséről, mint a Zilahyéról.

Szentkirályi Tivadar szólalt fel ismét és erős kritikát mondott a társulatról. Először is jelzi, hogy Zilahy nem tartotta meg a szerződés 17. §-át. A bizottság nem mondhatott kritikát a társulatról, mert nem hívják össze, csak akkor, ha az igazgató anyagi érdekekről van szó.

Vecsey Imre: Ugy tudom, bejelentette az új tagokat, de nem hivatalosan, csak éppen felemeltette, hogy kik jönnek a távozó tagok helyébe.

Szentkirályi Tivadar: A bizottság a multban indokolatlanul erős kritikát gyakorolt, de Zilahyval szemben ezt nem teszi. Mikor Kiss Irén, Horváth Kálmán elszereződött, az igazgató bejelentette, hogy Kiss Irént állandó vendégszereplésre szerződtette. Meanyire váltotta be ígérését, nyilvánvaló. Zilahyné kimagasló tagja a társulatnak, a kit szívesen lát mindenki a szép, komoly koloratur szerepkörben, de a szubrett szerepkör vele nincs betöltve. Kivánatos volna, hogy az igazgató a szubrett szerepkör betöltésével az erősebb kritika alól felmentessék. Az igazgató elbocsájtott olyan tagokat csekély anyagi különbség miatt, a kiket a közönség szeret. Tudtával Jeszenszkyt 40 korona miatt bocsájtotta el és hozott helyette olyan drámai hősnőt, a kit még ugyan nem láttunk, de hallomás szerint nem tudja azt a szerepkört betölteni.

Egyes szerepkörök egyáltalán nincsenek betöltve. Krasznay, Kondor helyére nem szerződött senki, a vigjátéki szubrett szerepköre betöltetlen, a drámai szende szerepkörére — úgy tudom — egy Uray Mici nevű színésznőt szerződtetett, akiről azt állította, hogy a Vigszínház művésznője, holott az csak a Vigszínház színi iskolájának most végzett növendéke, De ez sincs itt, hosszabb ideig beteg lesz, talán ide sem jön. — A társulatnak nagy baja, hogy nincs szakértői vezetése. Az előadásokon látszik ez legjobban. Bosszantó az a szereposztás, a mit tapasztalunk. *Ternyeit*, ezt a jeles színészt, nagy ritkán léptetik fel igazi szerepkörében, de annál többet játszik operettekben. Hiányzik a kartinító, mert ha lett volna, a karmester — kalamitás nem következett volna be. A kar hiányos, 28 tag helyett éppen a fele van meg. Szerződése értelmében 24 tagu zenekart volna köteles tartani, most csak 17 tagból áll és ez is rossz. A szóló táncosnő szerepkörét már rég betölthette volna, de nem tette. Bótrányos az a műsor is, amelylyel a közönséget traktálja. — A közönség elégedetlensége folyton nő és a bizottságnak tenni kell már valamit, hogy a színház bajain segítsen.

Silány darabok.

Somogyi Pál dr. szólalt fel ezután. Minden tekintetben osztja az előtte szóló véleményét, de ő nem elégszik meg azzal, hanem pótolni akarja a felsorolt panaszokat. Elsősorban kifogásolja az előadott darabok nivóját. Zilahy új darabok örve és cégére alatt a legsilányabb dolgokat mutatja be. A közönség nagyon elégedetlen, annyira, hogy ilyen nagyfokú elégedetlenséget még sohasem tapasztalt. Zilahy társulata elég népes, de a sok között alig akad kiváló művész, olyan, mint a minőket Debrecen eddig megszokott.

Ezért történhetik az meg, hogy az előadásokban nincs meg az összhang, a művészi színvonal. Bosszantó és izléstelen dolog, hogy csupa kóristák töltik be a főszereplők mellett a segédszerepeket, akik azután lerontják az amugy is leggyakrabban gyenge előadások értékét. Az egész évadban alig adtak elő egy-két irodalmi becsű munkát, csupa féretakolmány újdonságokat láttunk. A kiállítás silány, a díszletekre nem áldoz, kopottak, hiányosak. Bosszantó a szereposztás is. Unalmas szerepeket drámai színész, drámai szerepet komikus játszik. Zilahy veszélyeztetni a színházat. A nyári állomások is veszélyben forognak. Zilahy a „debreceni színtársulattal” megy a nyári állomásokra és Debrecen nem engedheti, hogy ilyen állapotok mellett működjen vidéken.

A színház nivója.

Sz. Szabó József osztja az eddig elhangzott véleményeket. Az igazgatót szorítani kell a hiányok pótlására, nehogy a debreceni színház nivóját teljesen aláülyesztesse. A közönség annyira elégedetlen, hogy a napokban is egy társaságban több bérlet kijelentette, hogy ők nem bosszankodni járnak a színházba és jövőre nem bérelnek.

Vecsey Imre nem tagadja, hogy ő rendkívül pártolta Zilahyt, de most őszintén ki kell jelentenie, hogy Zilahy nem váltotta be ígéreteit és csalakodott a hozzá és működése elé fűzött reményekben. Ő is hallja a panaszokat, a gunyolódást és elismeri a felszólalások jogosságát. A közönség érdeke, a színház nivója, de még az igazgató érdeke is megköveteli, hogy a bajokon segítve legyen.

Burger Péter dr. szintén csak panaszt hall mindenféle. Az igazgatót kötelezni kell a hiányok pótlására, ha másként nem lehet, a szubvenció visszavonásával. (Általános helyeslés.)

A határozat.

Vecsey Imre: Azt hiszem, kimondhatom a határozatot. A színházi bizottság egyhangulag kimondja, hogy elégedetlen Zilahy társulatával, működésével, az előadásokkal s a műsorával, minélfogva felhívja az igazgatót, hogy záros határidő alatt (május 5.) tegyen eleget szerződésben foglalt kötelezettségének, a hiányzó szerepköröket

töltse be megfelelő tagokkal, a karszemélyzetet, a zenekart egészítse ki, fordítson gondot az előadásokra, a műsor összeállítására, az előadott újdonságok irodalmi becsére, s általában a felpanaszolt összes hiányokat pótolja, mert a bizottság élhet felmondási jogával is. Addig azonban, míg a hiányok pótolva nem lesznek, az ez évre megállapított szubvenció kiadását mindenestre megtagadja.

Apróbb bajok.

Szentkirályi Tivadár indítványára a bizottság felhívta a főkapitányhelyettes figyelmét, hogy ne engedjen 350 embernél többet a karzatra és a sok földszinti pót-szék beállítását is tiltsa el.

Végül a folyosók rossz bűzös levegőjének megváltoztatására hívták fel a főmérnök figyelmét, mire a gyűlés véget ért.

A pénteki közgyűlés.

Indítvány a közgyűlés előtt.

— Saját tudósítónktól. —

— április 19.

Holnap ismét közgyűlést tart Debrecen város törvényhatósága. A bizottsági tagok bizonyíthatósága. A bizottsági tagok bizonyára egészen megtöltik a közgyűlési terem padjait. Nem azért, mintha valamely országos fontosságú ügy szerepelne a tárgysorozatban. A világegyetem! Mindössze a villamos-telep ügyében kell végre-valahára dönteni s erre az alkalomra mindkét tábor korifeusai berendelik a segédszerepeket.

A villamos-telepen kívül érdekebb ügy nem kerül a városatyák elé, ámbátor általános érdeklődésre tart hatna számot az az indítvány, amelyet gróf Dégenfeld József és társai terjesztettek a közgyűlés elé.

Az indítvány lényege a következő:

Tekintetes törvényhatósági bizottsági közgyűlés! Alulírott bizottsági tagok, tisztelettel indítványozzuk, miszerint a t. örvh közgyűlés keresse meg a képviselőházat az iránt, hogy a képviselőház az 1905. évre a mely alatt az országot inparlamentáris miniszterium kormányozta, az adót utólagosan ne szavazza meg. — Egyszermind azt is indítványozzuk, miszerint a közgyűlés keresse meg a társ-törvényhatóságokat azzal a felhívással, hogy ezen feliratunkat hasonló tartalmu feliratokkal támogassák.

Az indítvány indokolása részletesen felsorolja, hogy a költségvetési jog mindig csak a jövőre szól s azt utólagosan visszamenőleg gyakorolni nem lehet. De ezenfelül az 1905 év adó-megajánlás rehabilitálná az abszolút kormány működéseit.

Az indítvány meglehetősen bizarr ötleten épült fel. Szándékosan nevezük ötletnek, mert komoly terv gyanánt el nem fogadható.

Miképp lehet kitérni az országgyűlésnek az elől, hogy az adó-megajánlás jogát, amely parlamentáris uralom esetén kötelesség is, — valamely esztendőre nem gyakorolja? Hát 1905-ben nem voltak állami szükségletek? Egyszerűen el lehet tüntetni valamely esztendő az államgépezetből? Abszurd idea.

Az indokolás pedig nevetségesen sántít.

Az adó megtagadás a magyar alkotmányban a nemzeti ellenállás egyik hatalmas fegyvere. Irányul arra, hogy a nemzet óhaja ellenére működő kor-

mány kezeire béklyókat rakjon, de semmiesetre sem célozta azt, hogy az adó egy bizonyos időre egyszerűen megszüntetessék. A törvény határozottan megállapítja, hogy budgetnek kell lenni, mert az állami szükségleteket, amelyek parlamentáris, vagy inparlamentáris kormányra való tekintet nélkül jelentkeznek, — feltétlenül fedezni kell. Ellen esetben az államgépezet felmondja a szolgálatot.

1905-nek is voltak állami szükségletei, amelyeket az abszolút kormány nagyrészt fedezett is annélkül, hogy állami adóval rendelkezett volna. Természetesen maradtak fenn nagy számmal állami kötelezettségek, amelyek teljesítése az 1905 évi adó-mennyiség beszolgáltatására vár. Az indítvány t. benyújtói miből szándékoznak eleget tenni ezeknek a kötelezettségeknek olyanformán, hogy az államgépezet kerkei meg ne akadjanak? Aligha van erre használható ötletük.

Az a körülmény, hogy az abszolút kormány működésének anyagi eszközeit utólag megadja az 1905. évi adó megszavazásával a parlament, még nem jeleni Fejérváryék rehabilitását, csupán csak azt, hogy ez is azon kény-szerűségek egyike, amelyeket úgy jellemez Wekerle miniszterelnök, hogy az állami opportunitás parancsszava.

Az alkotmányos éra elsöpörte ugyan az abszolút kormányt és végrehajtó kreaturáit, de nem söpörhette el az 1905 évi pénzügyi évet, amely az utólagos adó-megajánlás által válik parlamentárisá.

Ha az indítvány azt tartalmazná, hogy ne akeptálja az új éra az abszolút uralom pénzügyi műveleteit, azt még értenők, mert törvényes alapja volna.

De hogy a Wekerle kormány lemondjon az 1905 évi adóról, amelylyel az abszolút kormány nem is rendelkezhetett, pusztán abból az indokból, mert az 1905 év folyamán abszolutisztikusan kormányozták az országot, — ez egyszerűen nevetséges volna.

Az indítványozók nyugodtak lehetnek. Az adót meg kell majd fizetni az utolsó fillérig, de lesz gondja arra is a kormánynak, hogy a fizetés nagyon ne terhelje meg az adózó polgárokat.

A városatyák pedig bizonyára osztani fogják a mi álláspontunkat és az indítvány elfogadásával nem teszik nevetségessé — Debrecen.

A hajdumegyei választások.

A központi választmány ülése.

(Saját tudósítónktól.)

— április 19.

Hajdúvármegye központi választmánya ma délelőtt tartott ülést, melyen Weszprémy Zoltán alispánhelyettes főjegyző elnökölt. Az ülésen megjelentek: dr. Czeglédy Mihály, Weszprémy István, Csapó István, Rásó Gyula, Fogthü János, Sepsy Dezső, Orosz Sándor, Weszprémy Kálmán és Pákozdy Sándor jegyző.

Az ülés megnyitása után Pákozdy Sándor felolvasta a választások megejtésére vonatkozó belügyminiszteri rendeletet. Majd azokat az utasításokat olvasták fel, melyeket a választásokat vezető bizottságok tagjainak küldenek meg.

nálhatatlan állapotban, holott a kutnak, mint városi közkutnak használhatóvá tétele és rendben tartása a mérnöki hivatalnak, a városi kutmestereknek a dolga. — Ami pedig az emlékkertek őrizetét illeti, Végh Gyula volt főkapitány két évvel ezelőtt állított a két kert közé egy őrszemet, de azt csakhamar visszavonta. Reméljük, hogy a rendőr-főkapitány helyettes, dr. Boldizsár Kálmán, aki az emlékkertek ügyét is figyelemmel kíséri, ismét életbe lépteti elődjének rendelkezését.

— **Képviselőválasztók névjegyzéke.** Hajdúvármegye országgyűlési képviselőket választó polgárainak jövő évi névjegyzékét már össze állították. A központi választmány ma foglalkozott a névjegyzékkel és úgy határozott, hogy a névjegyzék a vármegyeházán május hónap 5 től 15 ig lesz közzszemlére kitéve, mikor is felszólalásait a névjegyzékre vonatkozólag bárki megteheti.

— **Boda, az alkotmányos.** Beennünket, debrecenieket lepott meg legjobban, hogy Boda Dezső dr. ur, a volt kormánybiztos, megmaradt abban az állásban, a melybe őt a darabont-kormány helyezte: vagyis a székesfőváros rendőr-főkapitányi állását bírja mindmáig háborítlanul. Az új kormány kinevezésekor ugyanis felzónázott Bécsbe és gróf Andrássy Gyulát sikerült meggyőznie nemzeti érzéseiről és törvényes hajlamai felől. A gyanutlan belügyminiszter tehát nem osapta el a főkapitány urat, mert nem jutott eszébe, hogy a darabont-kormányt ama két tulajdonságnak éppen ellenkezőjéről győzhette meg, a midőn őt nevezték ki előbb nemzetietlen és törvénytelen kormánybiztosnak, majd ugyanilyen főkapitánynak! Hát mi tudunk egyetmást, a mi Boda urat csak úgy kvalifikálja az elesapatásra, mint akár az ex lex megyefőnököket! Debrecenben volt a sajtó kitéve a legnagyobb szekaturáknak; 17 lap elkobzása sa környékét is ideszámítva, 20—25 sajtópör emlékéit őrizzük e gyászos időkből nagy szeretettel. Ennek dacára tény, hogy Boda Dezső dr. — mint debreceni kormánybiztos — két ízben is tett följelentést Várady kir. ügyész és a correctül viselkedő Hoffmann vizsgálóbíró ellen azon a címen, hogy a sajtó megrendszabályozásában nem jártak el kellő eréllyel és szigorúsággal. Nem is beszélve arról a gyalázatos kémrendszerről, a melyet a Kovács Gusztáv esete után Boda ur inaugurált Debrecenben és ennek folytán a legbutább nevtelen levél is elég volt arra, hogy tisztességes és ártatlan emberek meghurcoltassanak. Jó lenne ha a belügyminiszter ezeket a Bach-korszakba való és a Fejérváry uralom játszenájába illő tulkapásokat is följegyezné a Boda dr. ur alkotmányos főkapitányi jellegének a minősítvényébe.

— **Békéltető bizottsági ülés.** Az ipartestület békéltető bizottsága ma délután Vetéy Béla rendőrfogalmazó, iparhatósági biztos elnöksége alatt ülést tartott, a melyen peres ügyek kerültek tárgyalás alá.

— **Vasuti gyűlések.** A létai vasut r.-t. e hó 24-én délelőtt 5 órakor, a füzesabonyi vasut r.-t. pedig 25-én délután 5 órakor tartja közgyűlését a debreceni városháza nagy tanácsstermében.

— **Tanonciskolai szervezeti szabályzat.** A tanonciskola új szervezeti szabályzatának felülvizsgálására kiküldött ipartestületi bizottság most tárgyalta a szabályzatot és az elfogadott véleményeket az iparkamara által összehívandó értekezlet elé terjeszti.

— **Választmányi ülés.** A kőműves szakosztály választmánya e hó 22-én vasárnap délelőtt 10 órakor az ipartestület tanácsstermében ülést tart.

— **Gr. Apponyi Albert a Csokonai-körhöz.** A Csokonai-kör választmánya üdvözlő iratot intézett Apponyi Alberthez, mint közoktatási miniszterhez. Az üdvözlésre Apponyi a következő szép levéllel sietett válaszolni.

Budapesten, 1906. április hó 17.

A „Csokonai Kör” nek,
Debrecen

Vallás és közoktatásügyi miniszterre történt legkegyelmesebb kinevezetéseim alkalmából kifejezett jókívánataikért, fogadják halás köszönetemet.

Számítok buzgó közreműködésükre a nemzeti kultúra szent ügyének előmozdításában, melyet a magam részéről szeretettel és odaadással akarok szolgálni.

Hazafias üdvözléssel

Apponyi.

— **A kereskedelmi minisztérium munkája.** A kereskedelemügyi minisztériumban az utóbbi időben tevékeny munka folyt, ami a minisztérium jövő munkálkodására nézve jó hatással lesz. Egész sereg javaslat várja az életbeléptetést, illetve a törvényhozás hozzájárulását. Készen áll a minisztériumban a tisztességtelen verseny szabályozásáról szóló törvényjavaslat, a betegsegélyző pénztárak revíziójára vonatkozó tervezet, az építőipari, a védjegy-törvény tervezete, a mintaoltalomra vonatkozó törvényjavaslat. Tárgyalásra vár a balaszbiztosítási törvényjavaslat, revízió alatt van a vasárnapi munkaszünet ügye. Előkészítés alatt áll a szövetkezeti törvény reformja is. A jövő évben hihetőleg elkészül az oly régóta várt új ipartörvény és más törvények tervezete is. A kereskedelmi minisztérium elkészítette a kereskedelmi kikötő terveit és ezzel a Dunapart ferencvárosi részének teljes felszabadítását is tervezi; foglalkoznak a budapesti pályaudvarok rendezésének kérdésével s tervbe vették a Kereskedelmi Muzzeum reformját, az ipari közigazgatás, a vásárujgy és sztrájk törvényes rendezését, végre a kiviteli emlékirat során tervbe vett akció részleteinek megindítását.

— **Az osztálysorsjáték** mai huzáson a következő nagyobb nyereményeket sorolták ki:

5000 koronát nyert: 49313.

2000 koronát nyertek: 104721 56915
108747 108747 13103 32294 67879 87800
67591 47521 20614 17322 3983 55032 44026
49660 58679 20067 108955 91250 16190 45256
65543 61103 23819 108864 102697 103603
21759.

1000 koronát nyertek: 81666 78346
76274 54913 40989 5438 66808 19863 4401
60960 5689 77138 35130 48185 32382 65967
103646 71228 108963 100631 742255 49216
40280 26201 21176 846110 5582 85970 107541
47367 3242 73913 42510 35720 34735.

500 koronát nyertek: 70705 60380
83806 27685 103566 69567 9567 20346 831
7898 7627 97557 7505 91661 62381 9674
95431 92151 71140 12147 24926 97769 23981
28012 86083 54622 6454 21824 58273 47452
93427 109080 69475 72700 95135 5450 74334
65 23 106578 106738 77590 14157 47523 5879
69847 65555 80914 66173 66173 67185 18350
36430 108733 98825 15557 24841 5850.

A többi szám 200 koronát nyer.

— **A honvágy miatt.** Magyar Bródból táviratozzák nekünk, hogy Basa György 39 ik gyalogezredbeli közlegény tegnap a honvágy miatt szíven lötte magát. A szerencsétlen baka esete újabb vérvád az abszolútizmus uralomnak, amely a 39 ik gyalogezredet indokolatlanul elhelyeztette Debrecenből.

— **Razzia.** A nagyvásár sok kétes egzisztenciát csoportosított mindig Debrecenbe. Ezek a fegyházviselt, kitiltott alakok veszélyeztetik a vásáron a kövér pénztárcáikat, meg az aranylánccokat és fosztják ki különféle kőrmönfont hazugsággal a hiszékeny vidékieket. Ezek ellen a rendőrség minden vásár előtt razziaát hajt. Az éjszaka Mile Pál

rendőrfogalmazó 5 biztossal, 5 őrsparancsnokkal és 30 rendőrrel tartott razziaát a város különféle korcsmaiban, szállásadásain és az olyan helyeken, ahol könnyen meglopulhat néhány gyanus alak, kinek van oka arra, hogy kerülje a rendőrt. Az éjszakai felhajtás eredményes volt. Összesen 56 egyént kísértek be, kik közül 18-at igazolás után elbocsátottak. A 38 letartóztatott közül 14 nő és 54 férfi, köztük 15 olyan, ki már többször volt a börtön lakója. Egyik leginkább nótárius alak a letartóztatottak között Kléber Károly 53 éves pétei (Pozsony-m.) születésű züllött ember, ki beboréskért többször ült s kit az ország legtöbb városából kitiltottak. A razzia eredménye az is, hogy egész csapat tiukos szállásadást fedeztek fel, hol valóságos büntényák vannak.

— **Vonatösszeütközés.** Versegről táviratozzák: Az éjjel a Temesvár—Buziási — személyvonat hibás váltóállítás következtében Szaszenóban összeütközött az ott veszteglő oravicai vonattal. Az egyik gépész halálosan megsebesült. A sínek 50 méternyire fel vannak szaggatva. A közlekedés csak átszalással történhetik. Egy suhanc, felhasználva az éjjeli sötétséget, felkapaszkodott az ütközőkre, hogy ingyen oravicára utazzék. Az összeütközés alkalmával lebukott és a vonat halálra gázolta.

x **LETZTER JÓZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujfalussy ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratánál levő kirkatban.

x **Elismert legjobb gyártmányu férfi kalapok óriási választékban kaphatók Feketénél.**

x **Nincs többé hajhullás.** Kipróbált, legjobb szesz hajhullás ellen az Iziz hajszesz. Két-három heti használat után a leg-erősebb hajhullás tökéletesen megszűnik. — Olosósága miatt mindenki használhatja. Ara csak egy korona. Kapható használati utasítással Debrecenben Szilcz Ferenc gyógyszer-tárában, Piac-utcán.

x **Az Arany Bika** kávéházban minden este cigányzene.

A dádé tragédiája

Agyonlőtt cigány.

Megtámadott csendőrök.

(Saját tudósítónktól.)

— április 19.

Meghalt a dádé, meghalt, mert muzéi volt neki. Így rendelkezett az a devla. A devla pedig nagy ur. Körölből olyan nagy ur, mint az Uristen. Így hát nagy az ő hatalma. Kezében van letéve minden cigányok sorsa. A dádének tehát menni kellett. Eszéágában sem volt pedig itt hagyni árván az anyjukot és a purdékát. Váratlanul jött a kaszás és tragikus, nagyon tragikus halállal mult ki az öreg cigány Csendőrgolyó küldte szegény fejét a másvilágra.

Hajduszoboszlón történt ez eset. A városban az utóbbi időben temérdek lopást követnek el. Különösen a baromfi ólakat fosztogatják már hónapok óta ismeretlen tettesek, akiket hasztalanul nyomoz úgy rendőrség, mint a csendőrség, nem sikerül kéreke-riteni. A tolvajok olyan ügyesen és jártassággal működnek, hogy mindannyiszor kisiklanak a csapdából.

A csendőrség végtére is tegnap úgy gondolt célt énni, hogy sorra járta és felkutatatta a városban levő összes cigánytanyákat. Nyomozás közben a járdörök, Tóth Imre és Halmos Ferenc őrsvezetők a többiek között betekintettek a Bányai-féle veszedelmes cigányfamilia putrijába is, ahol nagy ribbiliót

Hirdetések
művészi illusztrálása,
szövegezése,
eredeti tervezetek ki-
dolgozása és előle-
ges költségvetések
teljesen díjtalanul.

GOLDBERGER AV.
BUDAPEST, V. KERÜLET, KÖSSUTH-UTCA 20. — HIRDETÉSI IRODA.

Sérvben szenvedők!
Keleti félé
legújabb találmányu cs. és kir. szab; sérvkötő pneumatikus gumi-pelottával, a legtökéletesebb a maga nemében!
A legrégibb és legnagyobb sérveket fájdalom nélkül visszatartja!
Árak: egyoldalu 12 kor kétoldalu 24 kor.
Számítalan elismerő levél bel és külföldi lezhireséb orvosoktól és szaknároktól!
25 év óta fennálló testgyógyászati műintézetemben egy fővárosi gyakorló szakorvos állandó felügyelete mellett a legtökéletesebb technikai kivitelben, a legolcsóbb árak mellett készülnek.

MŰLABAK és MŰKEZEK
amputáltak részére.
Mellfűzők és egyenestartók ferdén nőttek részére.
Járó és támgépek csont- és izület tuberkulotikus-, angolkóros, rheumás, elgöbült betegeknek.
Haskötők, gummi-görccsér harisnyák (Hölgyeknek női kiszolgálás.)
Szegényeknek részletfizetések megengedése szerint.
— Kérjen ingyen és bérmentve 3000-nél több ábrával ellátott — nagy képes árjegyzéket.

Keleti J.
orvosi műszergyáros BUDAPEST, IV. ker. Koronaherceg utca 27/B.
a főszűzrendő szervita rend zárda palotájában. Gyár: Bpest. Központi városház. Alapított: 1878.

A közelgő tavaszi évad alkalmából van szerencsém a nagyérdemű közönség szives figyelmét felhívni a 20 év óta legmegbízhatóbbnak bizonyult mindennemű konyhakerti, virág-, valamint fűmagvaimra.

Ugyazintén állandó nagyválasztékot tartok frissen levágott mindenfaj elővirágból, melyek egyes szálakban, vagy megrendelésre készítek ezekből menyaszonyi mell és minden alkalmi csokrokat, valamint sarkoszorukat.

Saját termésű nyiló virágok és disznóvényeimet a legszebb kivitelben ajánlhatom mélyen tisztelt vevőimnek melyek ugy a Kossuth-utcai üzletemben mint a Ferenc József uti kertészeti telepemben, óriási választékban állanak rendelkezésre a lehető legolcsóbb árak mellett.

Megrendelések vidékre is a legnyagobb pontosággal, legszebb kivitelben a kívánt időre szállítatunk.

Részletes képes árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Tömeges megrendelést kér

kiváló tisztelettel

PACZELT JANOS
mag- és virágkereskedés Debrecen, Kossuth-utca.

MAYFARTH PH. és Tsa.
szabadalmazott

önműködő „Syphonia“-ja mégis a legjobb permetező

szőlőknek, komlós ültetvényeknek, gyümölcsfa-károsítók kiirtására.
levélbetegségek ellen való védekezésre, a szegecs és tor-máncs stb. megsemmisítésére.

Hordozható és kocsira szerelt permetező 10, 15, 60 és 100 liter folyadék számára petroleum-keverő-készülékkel vagy anélkül.

Tessék ábrázolatot és leírást kérni a cégtől

MAYFARTH PH. és Tsa.
gépgyárak, különleges gyár borsajtók és gyümölcsértékesítő gépek számára.

Több mint 560 arany-, ezüst-éremmel stb. kitüntetve.

Bécs III, Taborstrasse 71.
Kimerítő képes árjegyzékek ingyen. — Képviselek és viszontelárusítók kívántatnak.

MEGNYILT
az uri divat különlegességi áruház

„Nyakkendő király“-hoz
Debrecen, Főposta mellett.

Kalap gyári raktár. Hazai gyártmányu fehéreneműek.
Legjobb minőségű árak.

Olcso szabott árak!
Telefonszám 214.

242-2-2.

Itt a tavasz!

Megérkeztek a legdivatosabb bel- és külföldi szövetek. A kiolcsózik akar ruházkodni és pénzt akar megtakarítani, az menjen

Ranunkel H. és Fia

posztó nagykereskedőhöz.

Tavalyról kimaradt téli és tavaszi divat szövet partiban,

Szőlővessző

A világhírű

'Delaware'

adja a legjobb bort!

Oltani permetezni nem kell.

A szőlészet kincse.

A phyloxera ellen áll!!

Leírását és árjegyzéket ingyen küldünk bárkinek.

Szólóltványok mérsékelt áron kaphatók!

nagymennyiségű sima és gyökeres DELAWARE vessző eladás.

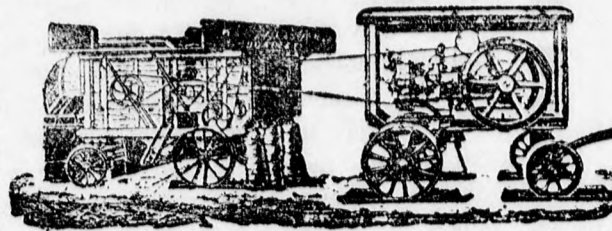
Czím:

Szigyártó és Jakáts.

Telep: Alsó-Segesd.

Központi iroda: Felső-Segesd, Somogy-m

A világ legjobb cséplőkészletei.
Teljes jótállás kitűnő cséplésért.

Hatósági engedély nélkül szalmafedelekes házak között is használhatók.

Kállay motortelepe Budapest, VI., Nagymező-utca 37-39.

Csak ezen telepen szereshetők be a világhírű, szabad szemmel látható befeeszkendező készülékkel ellátott gazdasági és ipari célokra legalkalmasabb

benzin-, petrolin-, ásványolaj-motorok és villanyos gyújtású benzinlokomobil cséplőkészletek.

Nagy munkateljesítés. * Olcsó árak. * Legcsekélyebb napi költség. Aki elismert kitűnő szerkezetű olcsó motort akar venni, forduljon bizalommal ezen szakértő céghez.

Tessék a pontos Kállay F. és Tsa, Budapest, Nagymező-u. 37-39. címre ügyelni! Árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.

112 díjjal kitüntetett!!

A világ legegyszerűbb és legtokéletesebb motor-cséplőkészleteit,

valamint a legtokéletesebb benzin-, petrolin-, ásványolaj-motorokat ajánlja teljes jótállás mellett legjutányosabb áron 3-5 évi részletfizetésre:

Telefon: Budapest 95-50.

Sürgőnyeim: Walsér Csángó-utca Budapest.

WALSER FERENC

tűzoltási szerek és szivattyúk gyára, harang- és fémöntőde

Budapest, VI., Csángó-utca 6. B a régi váci várnál közelében.

Gyártmányok:

Tűzfeszkendők, fémszerelvények és tömlők.

Tűzoltósági személyszállító és szerkocsik.

Vizhordókocsik, tömlőmotolák és létrák.

Tűzoltósági egyéni szerelvények. Szivattyúk különféle szerkezetel mindennemű célra.

Vízvezetési szerelvények és csövek.

Házi, ipari- és gazdasági vízvezetékek.

Szivattyutelepek és gyárak tűzbiztonsági berendezése.

Ásványvíz emelő és töltő-készülékek.

Közegészségügyi szerek. Köztisztasági eszközök.

Harangok és harangállványok. Fémöntvények különféle ötvözetben.

Vízvezetékek és szivattyutelepek tervezése. Szakbeli mérnöki munkálatok.

Zacherlin

Nagyon segít és utólérhetlen féregpusztító Úvegekben vásároljuk.

Kapható:

Debrecen

Annók Sándor
Böszörményi István
Csanak József
Csicsó Lajos
Csillag József
Deutsch Lajos
Félegyházy János
Friseth Károly
Ganovszky Lajos
Havas József
Kertész Miklós

Kertész Nándor
Klein Ignác
Kóhn Henrik
Komlóssy Lajos
Kontsek Géza
Kovács Mihály
Krausz J. Bernát
Lindenfeld J. Jenő
Lusztig és Bán
Mayer Jenő
Molnár Jenő
Neumann Nándor
Parti Ferenc

Rickl Antal József
Róth Antal
Várray József

Berettyóújfalú:

ifj. Weiszberger Ignác

Érmihályfalva:

Grósz Hermann
Lévay Vince
Pollák Mária

Hajduböszörmény:

Gemeinbeck József

Tulogy Ferenc

Hajdunánás:

Slachta József

Hajduszoboszló:

Körner Lola

Tiszafüred:

Kiss Géza Ernő
Schön Jakab
Weizmann József

kereskedőknél.

